

Impactul noului Cod Fiscal asupra sectorului independent (începând cu 1 ianuarie 2018)

2,1 milioane de lucrători pe cont propriu (cea mai mare parte dintre ei neagricoli) și 400.000 de persoane fizice autorizate (PFA) activează în România (Sursa: Institutul Național de Statistică).

Activitățile independente neagricole sunt cele realizate de PFA-uri sau de persoane fizice care obțin venituri din:

- profesii liberale (medici, avocați, notari, executori judecătorești, consultanți fiscali, contabili, traducători sau alte profesii reglementate prin lege)
- drepturi de proprietate intelectuală (drepturi de autor și conexe, brevete de invenții, patente etc.)
- prestări de servicii
- organizare de spectacole și evenimente
- contracte de comision, de mandat (într-un consiliu de administrație, de exemplu), de reprezentare, de agent de asigurări
- vânzare în regim de consignație
- activități de producție (de măștișoare, de bijuterii, de design vestimentar etc.)
- activități de cumpărare în scop de revândare (la târguri, de exemplu), precum și închirieri de locuințe sau alte imobile etc.

2018 este anul în care contribuția la sănătate (CASS) și contribuția la pensii (CAS) vor fi suportate în totalitate de cei care realizează venitul.

10% va fi noul impozit pe venit, față de 16% cât era până acum (și va fi reținut la sursă).

10% din salariul minim brut pe țară pentru luna curentă, indiferent de venitul real, va reprezenta contribuția la sănătate.

25% din „venitul ales”, dar minim 25% din salariul minim brut pe țară pentru luna curentă, va reprezenta contribuția la pensii.

„**Venitul ales**” este ceva ambiguu, despre care se precizează că trebuie să fie cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară.

1.900 lei va fi salariul minim brut de la 1 ianuarie 2018.

22.800 lei (salariul minim brut x 12) este *plafonul* după care se stabilesc contribuțiile la sănătate și la pensie. Suma reprezintă pragul de la care începe, pentru anul 2018, plata CAS-ului și CASS-ului în cazul altor venituri din activități independente decât drepturile din proprietate intelectuală.

38.000 lei reprezintă pragul de la care începe plata contribuțiilor la sănătate și la pensii în cazul veniturilor din drepturi de proprietate intelectuală, în anul 2018. Suma reprezintă salariul minim brut anual (22.800 lei) + cota forfetară neimpozabilă de 40% (15.200 lei).

40% din valoarea fiecărui contract încheiat de persoanele ce obțin venituri din drepturi de autor (ex. scriitori, jurnaliști, dramaturgi, actori, regizori, scenografi, artiști vizuali, compozitori, interpreți de muzică) este neimpozabilă. În alte cuvinte, pe 40% din valoarea contractului nu se plătesc nici contribuții, nici impozit. Aceasta este cota forfetară. Ea nu se aplică la drepturile de autor moștenite (pentru urmașii scriitorilor, regizorilor de film etc.) și nici la dreptul de suită (un procent din vânzările ulterioare ale operelor de artă plastică/vizuală pe care-l pot primi artiștii-autori).

CE SE ÎNTÂMPLĂ DE LA 1 IANUARIE 2018

DREPTURI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Dacă în 2017 ați câștigat sub 38.000 de lei brut, nu veți plăti contribuții la pensie sau la sănătate. Dacă estimați că în 2018 veți obține peste 38.000 lei brut sau dacă doriți să vă asigurați medical și pentru pensie în sistemul public, trebuie să depuneți două declarații estimative la ANAF: una privind contribuția la asigurările de sănătate și o a doua privind contribuția la asigurările sociale (pensie). În cea din urmă veți menționa „venitul ales” pentru calculul acestei contribuții: minim 1.900 lei pe lună.

Dacă în 2017 ați câștigat peste 38.000 lei brut depuneți cele două declarații estimative la ANAF: una privind contribuția la asigurările de sănătate și o a doua privind contribuția la asigurările sociale (pensie). În cea din urmă veți menționa „venitul ales” pentru calculul acestei contribuții: minim 1.900 lei pe lună.

ALTE TIPURI DE ACTIVITĂȚI INDEPENDENTE

Dacă în întregul an 2017, ați câștigat sub 22.800 lei brut, nu veți plăti contribuții la pensie sau la sănătate. Dacă estimați că în întregul an 2018 veți obține peste 22.800 lei brut sau dacă doriți să vă asigurați medical și pentru pensie în sistemul public, urmați aceiași pași ca în cazul drepturilor de autor. La fel și în scenariul în care ați câștigat mai mult de 22.800 lei brut în 2017.

DREPTURI DE AUTOR + ALTE TIPURI DE ACTIVITĂȚI INDEPENDENTE

Dacă aveți acest mix de venituri, va trebui să vă calculați singur/ă venitul anual brut impozabil. El reprezintă 60% din venitul total din drepturi de autor + venitul total din alte activități. Exemplu: 25.000 lei total drepturi de autor + 7.800 lei brut alte activități (prestări servicii etc.) = 32.800 lei total, dar 22.800 lei venit brut impozabil. În ceea ce privește contribuțiile la pensie și sănătate, se aplică aceleași reguli ca în situațiile de mai sus.

NOTĂ! Dacă obțineți venituri doar din activități independente și nu sunteți asigurat în sistemul public de sănătate în alte moduri (ca salariat sau pensionar) sau nu sunteți scutit de la plata contribuției (persoane aflate în concediu pentru creșterea copilului, beneficiar al indemnizației de șomaj, de exemplu), va trebui să plătiți contribuția pentru asigurările de sănătate pentru a avea acces la servicii medicale de bază. Persoanele neasigurate nu beneficiază decât de servicii medicale de urgență.

25 mai al anului următor va fi în continuare termenul limită pentru depunerea declarației de venit (formularul 200), indiferent dacă aveți obligația sau nu obligația de plată a contribuțiilor. Dacă aveți obligația sau ați optat pentru plata contribuțiilor, organul fiscal vă va trimite câte o decizie de impunere privind contribuția de asigurări de sănătate, respectiv contribuția de asigurări sociale.

190 lei pe lună (adică 2.280 lei pe an) este suma fixă pe care urmează s-o plătiți la sănătate în 2018, indiferent de venit. Asta avantajează persoanele cu venituri mai mari, cum ar fi notații sau avocații, de exemplu.

475 lei pe lună (adică 5.700 lei pe an) este suma minimă pe care urmează s-o plătiți la pensii în 2018.

1995 lei (570 lei către fondul de sănătate și minim 1.425 lei către fondul de asigurări) veți plăti trimestrial în 2018, până pe data de 25 inclusiv a ultimei luni din fiecare trimestru. Adică: până pe 25 martie, 25 iunie, 25 septembrie și 25 decembrie. 4 rate egale.

7980 lei ar urma să fie, deci, suma minimă pe care o veți vărsa pe contribuții în 2018. Față de 6.712 lei pentru același venit (22.800 lei brut impozabil pe an) în 2017. Deci o creștere de aproape 20% pentru cei care câștigă în jurul salariului minim brut.

5 ani este durata minimă pentru care trebuie (aveți obligația legală) să vă păstrați contractele în original și dovezile de plată a datoriilor către stat (inclusiv amenzi), pentru a putea rectifica posibilele erori în sistem și a evita plăți non-necesare.

POSIBILE ÎNTREBĂRI

Întrebare: Contribuțiile nu pot fi reținute la sursă, ca până acum?

Răspuns: Nu, acest lucru este contabil imposibil în condițiile create de noul Cod Fiscal. Se va reține în continuare la sursă impozitul pe venit, 10% din valoarea brută impozabilă a fiecărui contract.

Întrebare: Dacă venitul meu anual este echivalent cu plafonul (salariul lunar minim brut pe țară x 12) sau venitul meu ales pentru contribuțiile sociale este echivalent cu acesta, de ce trebuie depuse două declarații estimative?

Răspuns: Aparent, pentru că nu există o procedură comună, privind asigurarea, între cele două sisteme, cel de sănătate și cel de protecție socială.

Întrebare: Dacă anul trecut am avut în mod excepțional niște contracte mai mari și am câștigat peste plafon, dar sunt sigur(ă) că în anul următor voi câștiga mai puțin, sau dacă m-am angajat între timp și nu voi mai lucra independent (la același nivel), sau dacă plec din țară etc., pot să declar venituri sub plafonul de 22.800 lei brut impozabil?

Răspuns: Nu. Organul fiscal califică din oficiu fiecare persoană drept plătitor obligatoriu de contribuții sau neplătitor în funcție de venitul total din anul precedent. **Puteți declara venituri mai mari, dar nu mai mici.** Singura posibilitate de a „reseta“ sistemul sau de a ieși din el este de a depune la începutul anului (fără să mai depuneți declarațiile estimative) o declarație privind încetarea (există și posibilitatea suspendării, în cazul PFA și al profesiilor liberale) activităților independente. Puteți declara încetarea activității și în cursul anului, dacă modificările în situația dvs. intervin mai târziu. În fapt, declararea încetării activității e o măsură extremă și discutabilă dacă veți continua să aveți contracte din activități independente, chiar și sub plafon. ANAF trebuie să aprobe formularul pentru declarația de suspendare/încetare a activității. Încă nu a făcut-o.

Întrebare: Dacă totuși obțin în anul curent venituri mai mici decât în anul anterior, sub plafon, nu mai am, deci, obligația plății contribuțiilor, nu-mi încetez activitatea, dar doresc să-mi recuperez sumele plătite drept contribuții, pot s-o fac?

Răspuns: Teoretic, da. Există, conform Codului de Procedură Fiscală, o regularizare – compensarea contribuțiilor pentru anul următor sau restituirea lor. Asta e mai posibil, pentru contribuțiile de sănătate, în cazul celor care sunt și salariați sau pensionari, ceilalți considerându-se că au beneficiat de asigurare, chiar dacă nu datorau plata ei. Compensarea se poate face din oficiu sau la cerere, restituirea doar la cerere. Procedurile nu sunt însă deloc clare sau transparente și cel mai probabil veți credita Statul. Restituirea contribuțiilor e ca monstrul din Loch Ness: mulți spun că există, dar foarte puțini chiar l-au văzut.

Întrebare: Dacă în cursul anului se mărește salariul minim brut pe țară, prin urmare și plafonul, iar în noile condiții nu aș mai avea obligația plății contribuțiilor (de exemplu, am câștigat în 2017, în medie, 1.910 lei brut impozabil pe lună, iar salariul minim brut devine, în august 2018, 2.000 lei pe lună), pot cere să fiu trecut ca neplătitor de contribuții?

Răspuns: Nu. Odată declarat de ANAF plătitor de contribuții, veți datora contribuții întregul an. În anul următor, puteți solicita compensarea sau restituirea banilor, pentru lunile în care nu ați mai fi avut obligația plății.

Întrebare: Dacă în cursul anului se mărește salariul minim brut pe țară (de pildă, începând din luna martie, va fi 2.000 lei brut, în loc de 1.900), ce contribuții voi plăti?

Răspuns: Veți plăti contribuțiile în funcție de noul salariu minim – adică 200 lei/lună (în loc de 190) pentru sănătate și minim 500 lei lună (în loc de 475) pentru asigurările sociale.

Întrebare: De ce, dacă Fiscul ia anul ca unitate de timp pentru activități independente?

Răspuns: Pentru că, în același timp, legea calculează contribuțiile pe lună, în funcție de luna de plată. Adică venitul e anual, dar contribuțiile sunt lunare, stabilite de la lună la lună.

Întrebare: Ce se întâmplă dacă venitul meu din anul anterior este sub plafon, eu aleg să nu plătesc voluntar contribuțiile, dar în anul în curs câștig peste plafon?

Răspuns: Veți primi, în anul următor celui în care ați câștigat mai mult, o decizie de impunere rectificativă și va trebui să plătiți (în principiu, într-o singură tranșă) contribuțiile integrale pentru anul respectiv. Nu e totul foarte clar cât veți plăti drept contribuții sociale (25% din plafon sau 25% din venitul ales pentru anul următor), pentru că Normele metodologice ale Codului n-au fost încă publicate.

Întrebare: Cum se emit deciziile de impunere? Cum se va face plata contribuțiilor și cum se vor depune dovezile de plată?

Răspuns: Deocamdată nu se știe precis, nu s-au publicat încă normele metodologice pentru noul Cod Fiscal. La nivelul anului 2017, deciziile de impunere se emit(eau) anual, la începutul anului. E recomandabil să vă înscrieți în Spațiul Privat Virtual (https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/servicii_online/Inregistrare_persoane_fizice) pentru a avea acces online la declarații și alte documente.

Material realizat pe 11 decembrie, în baza informațiilor disponibile până la această dată.